

Kolláth György

Tovább szolgálók

Bármi lesz a következő parlamenti választás eredménye, az elég valószínű, hogy az ebben a ciklusban lefektetett alkotmányos alapok nem lesznek fölszedhetők – jelezte Orbán Viktor a MAÉRT novemberi ülésén. Víziója nivótlan látteleme bomlított közjogi közállapotainknak. /Valójában, az orbáni alaptörvényes államcsíny de facto elnöki rendszer: a despota bukása az egészet romba dönt(het)i. Lesz szükség, mód demokratikus rekonstrukcióra./

Médiapoén: péntek van, miniszterelnöki interjú következik, a pontos idő 8 óra, de legfeljebb fél 10. Övé a show, minden mindegy, arc súlyba?! A szocialista állam(jog) mantrája ez volt: a legfőbb érték az ember. Az orbáni alaptörvény szelleme ez: a legfőbb ember az érték. Orbán Viktor érdeke, szeszélye, akarata, fair versenyre való képtelensége ügödöntő: a következmény mások elerőtlenítése. A hályogkovács önbizalmával szól, nyúl bele alkotmányos szisztémába. Nem tiszteli, teszteli a (telj)hatalmának a közegét: az Alkotmánybíróságot (AB) is. Nem demokratikus, alkotmányos, hanem más(ik) koordináta-rendszerben kér(et)ik mérlegre tenni önérdékű önkényeskedéseit. Sokdrangú ügy, hogy mikor ki veszi nevére a vezéri kényelmet szolgáló kezdeményezést.

A háttérbeli elvárás is hadiparancs. Feltehetőleg az alkotmánybírák életkoránál is. Eltörölnék azt a szabályt, amely szerint automatikusan megszűnik a 70 éves korukat betöltő alkotmánybírák mandátuma. Ma az AB tagjainak megbízatási ideje tizenkét év, de ha betöltik a 70 éves kort, automatikusan nyugdíjba mennek. E korlátozást hatályon kívül helyeztetnék: s már a megbízatásukat töltő alkotmánybírákra is alkalmaznák, nekik nem kellene 70 évesen leköszönniük. A feltételek között - alig röstelkedve - szerepeltetnék, hogy alkotmánybíróvá választásakor a jelölt nem lehet 70 évesnél idősebb.

Nincs egy hónapja, hogy az AB szakmai mélyrepüléssel, részrehajlóan, a jogállamiság eddigi kritériumait térben és időben megkavarva megállapította, hogy a 2006 őszi tömegosztatásokkal összefüggő elítélések orvoslásáról szóló 2011. évi XVI. törvény (az ún. semmisségi törvény) nem alaptörvény-ellenes. A kormányoldal előterjesztése bónusz: pártos politikusi prémium-éveket ad a kezes testület könnyen beazonosítható mezőnyének. A rapid időzítés, a személyi függetlenséget nem tisztelő, sőt éppen hogy kikezdő azonnali hatály, az európai, uniós elvi előzmények és követelmények semmibe vétele, és a széles értelemben vett igazságszolgáltatás adekvát rendezésének negligálása jelzésértékű és kétségbeejtő. Saller és koki azoknak, akik még őrizgetnék a hatalom-megosztás maradványát, számon tartanának, illetve kérnének demokratikus garanciális elveket, köztük a független intézmények integritását, komolyan vennék legalább az életkori diszkrimináció tilalmát Luxemburg döntése után és nyomán. Miért, meddig és hogy van az, hogy a kormányoldal a közzsféra egészében amatőr kaszkadőrként, roncsderbit maga után hagyva szlalomozhat az életkori megkötésekkel: bíráknál, ügyészeknél, közjegyzőknél, köztisztviselőknél, közalkalmazottaknál, professzoroknál, rektoroknál és dékánoknál, nagyköveteknél, és így tovább 62, 65, 70 év, sőt több tekintetben?

Megfejelik mindezt két hamissággal: 1) Ha kebelbeli személy a delikvens, akkor ő a (jog)pozitív eset, a kivételes gyevi bíró: ám ha vadidegen, pláne ellenlábás, akkor viszont neki annyi. Három tucatnyi számban vannak barát-ellenség harci logikára hajazó Lex Akárkik. 2) Mindeközben arcpirító, kamu hivatkozás a rendszer egységesítése: persze, sohanapján, kiskedden. Megfigyelés: főként, de nem csak a professzor emeritusi körben tényleg vannak idős, bár friss és nélkülözhetetlen koponyák. Ellenben minél védhetetlenebb, netán egyenesen tragikomikus a pártos teljesítmény /hiszen az elvárás a szolgálat volt, nem az autonóm gondolkodásmód és döntési rend/ annál valószínűbb a hatalmi hála-adás. Ne tessék jönni azzal, hogy de bizony másutt is van felfelé életkori tűrés(határ), mert ha van is, az nem vonja kétségbe a fékek és ellensúlyok garanciáit és nem hoz zuhanásszerű nivóesést. Honi sajátosság, hogy a beazonosítható személyi kör lapít, ha őt érintő kedvezményezés érkeznék. Jobb volna a hiteles, fair kiállítás: nem Önök kérték alapon jött az ötlet, sőt, érintettként az volna ajánlás, ha vagy csak az új gárdára vonatkoznék a túlhordás, vagy legalább a következő Ház, a megválasztó közhatalom megerősítéséé e lépést: addig pedig a terv a talonban. Hallott valaki effélét? Diktatúrában flanc volna ez, a honi demokráciában pedig harakiri?

A kusza és elvtelen nyugdíjba küldés, avagy törvénybe merevített nélkülözhetetlenség, halhatatlanság durva életkori diszkrimináció. De ha már hozzányúlunk az alkotmánybírák korfájához, mi jöhet még? Ma legalább 45 évesnek kell lennie a kiszemeltnek. A szakmánk számon tartja azokat a kiemelkedően tehetséges fiatalokat, középkorúakat, akik méltóak volnának a mindinkább öregfiú válogatottra hajazó AB szemléleti, elkötelezetten jogállami felfrissítésére. Épp' a pécsi jogi kar kiiktatás előtt-alatt álló alkotmányjogi csapatából is lehetne kitűnő női jelöltet találni.

45 év? Államfő 35 fölött lehet akárki: összemérhetők felelősségben? Józan gondolkodásmód elvezethetne valódi jogi korszerűsítéshez. Hallgatók hidegrázásos ellenvetése: csak nehogy (mind)ebből föld-mutyiban jártas mezei jogász, avagy szakkollégista focibarát árnyékék kiemelése következzen. Mindig ez van, ha intézményi biztosítékok helyén személyi „érdemek” tarolnak. Üzenet a régmúltból, a személyi konstellációhoz, itt a Földön is: a harcos fiú a Marsról érkezik, a decens hölgy talán a Vénuszról.